

IDEAS & IDEOLOGIES je výstava pripravená priamo pre Záhorskú galériu Jána Mudrocha v Senici. Marcin Berdyszak ju koncipoval približne rok. Nakoľko sa autor v regióne Záhoria predstavuje po prvýkrát, jeho vizuálna prezentácia je názvom i vystavenými dielami stručným prierezom jeho zmýšľania o spoločnosti, ako aj predstavením médií a žánrov, s ktorými dlhodobo pracuje. Všetko s využitím početnej symboliky a znakov, kde metaforicky alebo otvorene vyjadruje svoj postoj k minulosti, súčasnosti i obavy z rysujúcej sa budúcnosti. Všetko v stredoeurópskom kontexte. Nezaprie v sebe hrdého a angažovaného Poliaka, ktorý sa vyjadruje priamo. Symbolika sa viaže k autoritárskemu zmýšľaniu politických a náboženských elít, k neslobode a potláčaným občianskym právam rôzneho druhu (tu pracuje predovšetkým so symbolikou farieb vlajky rodného Poľska, kam je jeho kritika primárne cielená), no viaceré diela cez čitateľné znaky reflektujú obavy o vývoj v EÚ - istú nemohúcnosť tohto administratívneho kolosu, protichodnosť názorov v EÚ, ale aj rastúci vplyv Ázie. Vo figurálnych kompozíciách ide o nelogické preteky rôznych strán a skupín súperiacich pod rôznymi farbami či vlajkami. Pri kaplnke si uvedomíme stále viac prítomný prvok fašizmu v strednej Európe, dominanciu „fyzična“, uniformity a hrubej sily nad rozumom či pozitívnymi emóciami. V tvorbe Berdyszaka sú prítomné aj aktuálne námety ekológie, elektrosmogu. Cyklus foto-malieb v miestnosti naľavo sa vyjadruje k nánosom stereotypov v Poľsku, k ignorovaniu práv menších, ale aj postoj politických elít k liberálne zmýšľajúcim. Tzv. pop-artove prvky u „Jessie“ v diele Hviezdny kúpeľ sú primárne namierené proti vojnovému konfliktu medzi Západom a Východom.

A napokon: Marcin Berdyszak nezabudol ani na poctu. Nekonečno – 5607249 – Dialóg s Romanom Opalkom (1931–2011) je voľným rozhovorom s celoživotnou tvorbou významného konceptuálneho maliara poľského pôvodu, ktorý väčšinu života prežil vo Francúzsku. Objektová a zvuková video-prezentácia má v Záhorskej galérii výstavnú premiéru, pričom aj zvyšné vystavené diela boli realizované v posledných dvoch rokoch. Viaceré boli doposiaľ odprezentované iba na nedávnej výstave v poľskej Wroclawi, niektoré vôbec. Dialóg s Opalkom má však aj nadčasové posolstvo: Opalka začal v roku 1965 rozvíjať koncept tzv. číselných malieb (biele číslice na čiernom podklade, od roku 1968 na sivom...). Cyklus sa stal celoživotným a v roku 2011 sa pred úmrtím autora zastavil na čísle 5 607 249. Berdyszak týmto dielom na Opalku nadviazal: 5 607 250 je pokračovaním i pomyselným ukončením tohto cyklu v nekonečne. Dielo umelca je limitované časom, jedného dňa bude ukončené v kolobehu rozrobenej práce. Avšak nasledovníci túto štafetu prevezmú a rozvíjajú ju ďalej „ad infinitum“. Tým dávajú tvorbe univerzálny zmysel...

Roman Popelár